
Tilannekatsaus 2030-luvun henkilöjunaliikenteen kilpailutuksen valmistelusta

KHALL 13.04.2026 § 76
543/00.04.00/2025

Vuoden 2026 alussa rautatieliikenteen toimivalta siirtyi liikenne- ja viestintä ministeriöstä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin. Traficom vastaa valtion hankkiman henkilöjunaliikenteen kilpailutuksesta 2030-luvulle. Kilpailutuksen ja 2030-luvun palveluiden lähtökohtana toimivat hallituksen tekemät poliittiset päätökset kilpailutettavista palveluista, käytettävästä kalustosta ja kokonaisuuden rahoituksesta.

Kuntien on mahdollista toteuttaa alueellista lisäliikennettä osana valtion osto-liikennesopimusta kahdella tavalla:

- Investoimalla omaan kalustoon valtion sopimuksen kautta ja vastata sen kustannuksista sopimuskauden ajan
- Hyödyntämällä valtion ostoliikenteestä vapaaksi jäävää junakapasiteettia, jolloin ei tarvita investointeja uuteen kalustoon vaan hyödynnetään valtion kalustoa, jolloin alue vastaa lisävuorojen kustannuksista täysi-määräisesti (kiinteät ja muuttuvat). Valtion kaluston käyttömahdollisuudet vaihtelevat alueittain.

Liikenne- ja viestintäministeriö esitti syksyn 2025 alueellisten valmistelukokouksien yhteydessä, että päätökset lisäliikenteen rahoituksesta tulee tehdä tammikuussa 2026. Mahdollisesti toteutuvat kuntien rahoittamat lisäliikenteet vaikuttavat myös kalustoinvestointeihin. Traficomien tarkentuneen kilpailutusaikataulun perusteella, Traficomilta 13.2.2026 saapuneen kirjeen mukaisesti, ensimmäisen Sm7-kalusto-option käyttö edellyttää kuntien periaatepäätökset osallistumisesta uuden alueellisen lisäliikennekaluston investointi- ja käyttökustannuksiin 17.4.2026 mennessä.

Vuonna 2027 käynnistyy Rauma–Tampere-henkilöjunaliikenne, mikä tuo kaksi uutta junavuoroa Sastamalan kautta kulkevaan liikenteeseen. Tämän lisäksi nykyisen tasoinen henkilöjunaliikenne Sastamalan osalta säilyy myös vuodesta 2031 eteenpäin.

Väyläviraston kanssa käydyissä neuvotteluissa on todettu, että yhteysväylille Tampere–Sastamala ei ole nykyisellä ratakapasiteetilla mahdollista lisätä henkilöjunaliikennettä. Tämä johtuu siitä, että kyseinen rataosuus palvelee merkittävässä määrin Porin ja Rauman satamiin suuntautuvaa sekä niitä tukevaa tavaraliikennettä, jonka turvaaminen rajoittaa henkilöliikenteen lisäyksiä.

Edellä mainitut reunaehdot on huomioitava arvioitaessa Sastamalan junaliikenteen kehittämismahdollisuuksia sekä tulevia neuvotteluja valtion ja viranomaisten kanssa.

Valmistelija kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Sastamalan kaupunki ei osallistu uuden alueellisen lisäliikennekaluston investointi- ja käyttökustannuksiin, koska lisäliikenteen ostamiselle ei tällä hetkellä ole edellytyksiä radan kapasiteettirajoitteiden vuoksi.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg, puh. 040 641 6735